

A Mosoly Alapítvány szakmai beszámolója

2018

Bevezető

A Mosoly Alapítvány hiánypótló terápiás szolgáltatásokkal segíti azokat a gyerekeket és családjaikat, akiknek súlyos betegség vagy trauma következtében felborult a testi-lelki egyensúlyuk. Átfogó célunk, hogy az egészségügyben tapasztalható kapacitáshiányt enyhítsük, minőségi, ingyenes lelki támogatással kiegészítve a testi gyógyítás folyamatát. Tevékenységeink szakmai magját 2018-ban is a különböző kórházakban és a kórházon kívüli helyszíneken tartott mese és művészetterápiás foglalkozások adták. Szakmai beszámolóink azokat a programokat ismerteti, melyeket a 2018. évi közhasznúsági beszámolóban részletezett bevételekből finanszíroztunk.

Az év során 3 városban összesen 464 terápiás foglalkozást tartottunk, melyekből 338 kórházi környezetben, 126 pedig hosszú távú terápiás csoportok, illetve meseterápiás táborok keretében valósult meg. Fő célcsoportjaink ebben az évben is a súlyosan beteg (onkológiai, hematológiai betegségek), a krónikusan beteg (epilepszia, diabetes), a pszichés zavarokkal (evészavar, depresszió) és a pszichoszomatikus zavarokkal küzdő gyermekek voltak, az év első felében folytattuk speciális iskolai programunkat látássérült gyermekek részére.

A különböző helyszíneken és különböző célcsoportokkal végzett munka különböző módszereket és más-más megközelítést igényel. Ezért nagyon fontos, hogy terapeutáink több módszert ismerjenek és a gyermekek igényeihez és állapotához mérten tudják alkalmazni azokat, amelyek a leghatásosabbnak bizonyulnak az adott helyzetben. Kórházi környezetben elsősorban a nonverbális módszereket (zene-, képzőművészet-terápia), a játékot és a mesét alkalmaztuk, rehabilitációs célú hosszú távú csoportjainkban a gyermekpszichodramát vegyítettük különböző művészetterápiás módszerekkel. Nyári terápiás táboraink elsősorban a Metamorphoses Meseterápiás Módszerre épültek. Programjainkat folyamatos szakmai monitoring és szupervíziós támogatás mellett végeztük, lehetőségeinkhez mérten szakembereinknek módszertani képzést, tapasztalatcserét elősegítő műhelyeket finanszíroztunk.

Programjainkat és a működtetésükhöz szükséges szervezeti háttérrel ebben az évben is nagyrészt üzleti és egyéni adományokból finanszíroztuk, 2018-ban 84,5 millió forintból gazdálkodtunk. Folytattuk támogatói bázisunk bővítését, hogy diverzifikált pénzügyi forrásbázissal biztosítsuk programjaink hosszútávú fenntarthatóságát. Ennek érdekében az elmúlt években több új támogatási formát vezettünk be és teszteltünk le. Nagyrészt ennek köszönhető, hogy az elmúlt időszakban költségvetésünk és a szervezeti háttérünk is növekedésnek indult. Az év második felében elindítottunk egy átfogó szervezetfejlesztési folyamatot annak érdekében, hogy kapacitásaink hatékony felhasználásával tudjuk tervezni és lebonyolítani terápiás és adományszervezési programjainkat az elkövetkező években is.

1. Kórházi terápiás programok

A kórházi környezetben támogató terápiás foglalkozásokat tartunk. Az osztályokra sokszor életveszélyes betegséggel küzdő gyerekekhez járnak be a szakembereink. Itt gyakran találkozunk krízishelyzetekkel, általában a bizonytalanság, a kiszámíthatatlanság és a kontrolvesztettség érzése hat át mindent. A gyerekek állapotának alakulása is bizonytalan, így azok a keretek és körülmények is kiszámíthatatlanok, amelyben terapeutáink dolgoznak. A kórházi környezetben nem tudjuk hányszor fogunk találkozni egy-egy gyermekkel, illetve az is változik, hogy egy-egy alkalommal mennyire terhelhető az adott gyermek, milyen típusú munkában tud részt venni. Nagyon hamar kell tudni ráhangolódni az adott gyermekre, rövid idő alatt kell hatékonyan segíteni abban, hogy a feszültsége csökkenjen. Itt leginkább nonverbális terápiás módszerekhez és a játékhoz nyúlunk.

A résztvevők száma az egyes terápiás foglalkozásokon az aktuális igényektől függ. Csoportos foglalkozások mellett az ágyhoz kötött, elkülönített gyerekeknek egyéni terápiát is nyújtunk. Fontos szempont, hogy a programok a kórházi környezetbe ágyazottan, a megkívtant protokollnak megfelelően segítsék a gyógyító munkát.

1.1. Szent László Kórház, Hematológiai és Óssejt-transzplantációs Osztály, Budapest

Foglalkozások:	heti 3 alkalom (3X90 perc), 2 hónap nyári szünettel
Terapeuták:	Csák Éva képzőművészet-terapeuta, Stánicz Nikolett zeneterapeuta, Noszkó Nikoletta pszichológus
Szupervizor:	Révész Renáta Liliána, pszichológus, gyásztanácsadó
Kórházi koordinátor:	Nagy Beáta Rebeka osztályos pszichológus

Az osztályon az őssejt transzplantációra váró és azon átesett gyermekekkel és szüleikkel dolgozunk. Itt jellemzően olyan gyermekeket kezelnek, akik már évek óta küzdenek betegségükkel és az őssejt-transzplantáció az utolsó vagy egyetlen lehetőség a gyógyulásra. A gyerekek steril vagy fél-steril körülmények között akár hónapokat töltenek speciálisan kialakított egyszemélyes szobáikban. A gyógyító személyzet, a családtagok, a terapeuták csak steril felszerelésben, maszkban és kesztyűben tartózkodhatnak a steril boxokban. A kezelés alatt – mely hetekig, hónapokig tart – speciálisan kialakított egyszemélyes szobákban fekszenek a gyerekek, így terápiájuk is egyénileg zajlik, magas hőmérsékleten sterilizált hangszerekkel, higiénikus képzőművészeti eszközökkel. A módszerek közül az osztályon elsősorban zenét, képzőművészetet, játékterápiát és meseterápiát alkalmazunk.

1.2. Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Gyermekgyógyászati Klinika

1.2.1. Onko-hematológiai Osztály

Foglalkozások:	heti 2 alkalom (2X90 perc)
Terapeuták:	Dr. Kanizsai Melinda, orvos, művészetterapeuta Puskás Ildikó, klinikai szakpszichológus

Szupervizor: Erdősi Zsuzsanna Mária, klinikai szakpszichológus, szakpszichoterapeuta

Az osztályon többnyire daganatos betegségben szenvedő, néhány esetben pedig vérképzési zavarokkal küzdő gyerekek kezelése folyik. A betegcsoport homogén, viszont a kezelésekből adódóan nagyon változó a gyerekek állapota. A fő terápiás célok között szerepelt a gyerek és szülei pszichés támogatása, a feszültségoldás, élményszerzés az alkotáson keresztül, az ép érzések erősítése. Leggyakrabban zeneterápiát és más művészetterápiás technikákat (rajzolás, festés) alkalmaztunk, amikor csak lehetett csoportban a bent fekvő gyermekekkel.

1.2.2. Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Osztály

Foglalkozások: heti 3 alkalom (3X90 perc)

Terapeuták: Dr. Kanizsai Melinda, orvos, művészetterapeuta
Boda Gyöngyi, klinikai szakpszichológus
Standovár Ágnes, klinikai szakpszichológus

Szupervizor: Dr. Gyenge Eszter, gyermekpszichiáter szakorvos

Az osztályon heti háromszor tartunk csoportterápiát, klinikai szakpszichológusok és egy művészetterapeuta vezetésével (alkalmanként két-két szakember vezeti a csoportot). A Mosoly terápiás munka támogatja a diagnózisalkotási folyamatot és támogató terápiás segítséget nyújt. Célja a szorongásoldás, betegséggel kapcsolatos pszichoedukáció, trauma feldolgozás, krízisintervenció, az önkifejezés segítése. Résztvevőink az osztályra akut zavarral (leggyakrabban suicid krízis, anorexia, dühroham) bekerülő fiatalok, vagy előjegyzésre, kivizsgálás, gyógyszerbeállítás céljával (magatartászavar, depresszió, alvászavar, pánikbetegség) érkező gyerekek, fiatalok. Itt egy komplex művészetterápiás megközelítést alkalmazunk, ahol a különböző módszerek elemei (zene, történet-szöveg, rajzolás, mese, OH kártyák használata) egymásra épülve hatnak. A nonverbális technikák segítségével előhívott tartalmakkal jól lehet a csoportban dolgozni és továbbvihetőek az osztályon folyó egyéni terápiás munkába is.

1.3. Debreceni Egyetem Klinikai Központ, Gyermekgyógyászati Intézet

1.3.1. Diabetológia-Endokrinológia Szakrendelő (IV. Pavilon)

Foglalkozások: heti 2 alkalom (1X90 perc)

Terapeuták: Miholecz Judit, klinikai szakpszichológus; Peltekianné Cseke Otília, klinikai szakpszichológus

Szupervizor: Ferenczi Beáta, klinikai szakpszichológus

A Klinika IV. pavilonjában 2017 ősze óta tartunk terápiás programot krónikus betegséggel kezelt gyermekek számára (elsősorban diabetesszel, endokrin megbetegedésekkel kerülnek be gyerekek kivizsgálásra). Az osztályon kisebb csoportokban zajlik a terápia, célja, hogy a gyermekeket foglalkoztató érzések kerüljenek a felszínre, kerüljenek hozzáférhetővé. Azáltal, hogy az érzések megfogalmazhatóvá váltak, segítettek az aktuális problémával való megküzdésben. Így lehetővé vált a diagnosztikus munka, illetve ahol szükség volt rá, a gyermekekben felgyülemelő feszültség oldása. Egyes esetekben a betegség elfogadásának, az azzal való együttélés segítése is célunk volt.

2. Hosszú távú terápiás csoportok

Hosszú távú zárt terápiás csoportjainkat jellemzően olyan gyermekek látogatják, akik már túl vannak a kórházi kezelésen, de nehezen illeszkednek vissza a közösségbe, vagy betegségük folyamatos egészségügyi ellátást igényel. Emellett olyan pszichoszomatikus problémákkal érkező gyerekekkel dolgozunk, akik nem szorulnak kórházi kezelésre, de állapotuk miatt nem tudnak a közösség részévé válni, az iskolában teljesíteni.

A hosszú távú csoportokban általános célkitűzésünkhöz tartozik, hogy oldjuk a gyerekek betegségéből, negatív élményeiből adódó szorongást, növeljük önbizalmukat és énjüket. A terápiás folyamatban szakembereink ugyanazzal a 6-8 gyermekkel dolgoznak az egész program alatt, egy-egy csoportban azonos betegséggel, vagy problémával küzdő, hasonló korú gyermekek járnak heti rendszerességgel. A csoportok alkalmanként 90 percesek, az alkalmak száma a csoport célja szerint változik. A csoport lehetőséget biztosít arra, hogy a gyerekek egyéni problémáik feldolgozása mellett megtalálják a helyüket egy támogató kortárs közösségben. A hosszú távú terápiás programokat mindig az iskolaévhöz alkalmazkodva, ősztől a következő év tavaszáig tartjuk, így minden csoport átnyúlik a következő évre is.

2.1. Csoportok Budapesten

A budapesti csoportok általában 22-25 terápiás alkalomból állnak, valamint szülői konzultációkból. Csoportindításnál terapeutáink a szülőkkel folytatott konzultáció alapján döntenek el, hogy a gyermeknek megfelelő-e az adott csoport.

Csoportjainkba általában olyan gyermekek kerülnek, akik a családi rendszert megterhelő súlyos, krónikus betegségben érintettek: vagy ők maguk küzdenek betegséggel, vagy a testvérük, családtagjuk súlyos, krónikus beteg. A betegségben szenvedő gyermekek sokszor tartós károsodásokat, veszteségeket szenvedtek el. A betegségélmény traumatizálta őket, az ebből fakadó szülői túlféltés, kontroll megakadályozza őket abban, hogy felfedezzék saját erőforrásaikat, megküzdési módjaikat. Kiszakadtak a kortárs közösségből, emiatt társas készségeik színvonala az életkorukhoz képest fejletlen. Akik testvérként élnek meg hasonló helyzetet, a család történetében kritikus évek alatt mellőzötté válnak, súlyosan szoronganak. Ezért célunk, hogy a gyermekpszichodráma módszerével és művészetterápiás eszközökkel is segítsük a betegséggel, a betegségtudattal és a vele járó veszteségekkel való megküzdést a gyermek és a családtagok számára.

A terápiás folyamatban hangsúlyt kap a család, hiszen nagyon fontos, hogy a családtagok tisztában legyenek a terápia menetével, várható eredményeivel és hatásaival a terápiás folyamat egyes szakaszaiban. A csoportvezetők szülői konzultációk formájában 3 alkalommal visszajelzést adnak a szülőknek gyermekük állapotáról, fejlődéséről, arról, hogyan tudná a család minél jobban segíteni azt. Amennyiben a szülők igénylik, vagy valami rendkívüli helyzet indokolja, további szülőkonzultációkat biztosítunk év közben. Mivel a gyermek a család része, ezért a gyermek csoportterápiába vonásával az egész családi rendszert befolyásoljuk.

2018 első félévében két csoportot vittünk tovább az előző évből és zártunk le, valamint további egy csoportot indítottunk ősszel, új résztvevőkkel.

2.1.1. Pszichodráma csoport pszichoszomatikus problémákkal küzdő gyerekeknek

Helyszín: Budai Gyerekkórház, 1023 Budapest, Bolyai u. 5-9
Programidőszak: 2017. október – 2018. május
Résztvevők: 9-10 éves gyermekek (6 fő)
Terapeuták: Majoros Andrea, klinikai szakpszichológus, gyermek pszichodráma vezető és Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens
Supervizor: Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyermekdráma vezető, supervizor

2.1.2. Pszichodráma csoport onkológiai betegségből gyógyuló gyermekeknek

Helyszín: MURMO terápiás központ, 1123 Budapest, Győri út 2/c
Programidőszak: 2017. október – 2018. május
Résztvevők: 6-7 éves gyermekek (5 fő)
Terapeuták: Erős Nikoletta, klinikai szakpszichológus, pszichodráma vezető és Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens
Supervizor: Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyermekdráma vezető, supervizor

2.1.3. Pszichodráma csoport pszichoszomatikus problémákkal küzdő gyerekeknek

Helyszín: Budai Gyerekkórház, 1023 Budapest, Bolyai u. 5-9
Programidőszak: 2018. október – 2019. május
Résztvevők: 8-10 éves gyermekek (6 fő)
Terapeuták: Majoros Andrea, klinikai szakpszichológus, gyermek pszichodráma vezető és Noszkó Nikoletta, pszichológus, gyermek pszichodráma asszisztens
Supervizor: Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyermekdráma vezető, supervizor
Fő támogató: MOL Alapítvány Gyermekgyógyító Program

2.2. Nyári mesetáborok Budapesten

Az 5 napos terápiás programok dr. Boldizsár Ildikó Metamorphoses Meseterápiás Módszerére épülve segítik betegségből gyógyuló, krónikus betegséggel élő vagy pszichoszomatikus zavarral küzdő gyerekek lelki támogatását. A mesetábor, bár időtartamra rövid, mégis nagyon intenzív terápiás hét, mely alkalmas arra, hogy elindítson, elmélyítsen és esetleg át is dolgozzon lelki folyamatokat. A résztvevő gyermekeknek lehetőségük nyílik egy későbbi hosszú távú csoportban folytatni a terápiás munkát, ha ezt a tábor vezető szakemberek indokoltnak tartják. A mesetábor keretei között a gyerekek olyan meséket dolgoztak fel, melyek megfeleltek élethelyzetüknek és problematikájuknak.

2018 nyarán két táborot tartottunk: egyet onkológiai betegségben érintett gyermekek számára, a másikat pedig pszichoszomatikus zavarral küzdő gyermekeknek szerveztünk.

2.2.1. Mesetábor onkológiai betegségben érintett gyermekeknek

Időpont: 2018. június 11-15.

Helyszín: MURMO terápiás központ, 1123 Budapest, Győri út 2/c

Résztvevők: 6-8 éves gyermekek (4 fő)

Terapeuták: Erős Nikoletta, klinikai szakpszichológus, gyermek pszichodráma vezető, Metamorphoses meseterapeuta; Noszkó Nikoletta, pszichológus, gyermek pszichodráma asszisztens, Mosoly meseterapeuta

A tábor elsősorban azoknak a gyerekeknek szerveztük, akikkel a hosszú távú onkológiai csoportban dolgoztunk. Célunk volt, hogy további támogatást nyújtsunk számukra egy intenzív, elsősorban meseterápiás módszer elemeit tartalmazó csoportfolyamattal is. A hosszútávú csoportfolyamat során is több nehézséggel meg kellett küzdeniük a gyerekeknek (betegségébe visszaeső csoporttársak távozása, vagy kontrollvizsgálatok miatti szorongás), saját kreatív erőforrásaikat nehezen tudták mozgósítani, felszínre engedni. Nehéz volt nekik saját belső erőforrásaikhoz hozzáférni, kapcsolódni, vagy még bizonytalan volt ez a kapcsolódás bennük, így szükségét éreztük annak, hogy a mesetábor keretei között is segítsünk, egyfajta töltekezést, („mesebeli”, mesék általi) mintázatot adjunk az adott élethelyzetükből fakadó szorongásaik leküzdésére. Az onkológiai betegségben érintett gyermekek részvétele egy programban mindig bizonytalanabb, létszámban ingadozóbb (a váratlan visszaesések, a kezelés időszakában a családra nehezedő terhek miatt), mégis nagyon fontos, hogy ennek a célcsoportnak az igényeihez igazított terápiás programokat kínáljunk, mert ők jutnak a legnehezebben ilyen támogatáshoz és az egyes gyermekek/családok esetében ez nagyon hatékony segítséget jelent.

2.2.2. Mesetábor pszichoszomatikus zavarral küzdő gyermekeknek

Időpont: 2018. július 23-27.

Helyszín: Budai Gyerekkórház, 1023 Budapest, Bolyai u. 5-9

Résztvevők: 8-11 év közötti gyermekek (8 fő)

Terapeuták: Majoros Andrea, klinikai szakpszichológus, gyermek pszichodráma vezető, Mosoly meseterapeuta; Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens, Mosoly meseterapeuta

A táborban krónikus betegségben szenvedő (epilepszia, cukorbetegség) vagy a családtagjuk miatt betegségben érintett gyermekek vettek részt. A gyerekek nagyfokú szorongással érkeztek, ez adott egy homogenitást a csoportnak, ennek oldása volt az elsődleges cél. Emellett célunk volt, hogy a játékok, kreatív feladatok segítségével mozgósítsuk a megküzdési potenciáljukat, és segítsük őket abban, hogy a nehézségek ellenére elhiggyék, hogy normális életet képesek élni – ez azzal együtt lehetséges, hogy elfogadják a betegségüket. A testvér miatt érintett gyerekek esetében az nagyon lényeges volt, hogy az elfogadás mellett függetleníteni tudják magukat a testvérük problémájától, merjék magukat

jól érezni, örülni, oldottan játszani. A módszer gerincét a meseterápia és a gyermekpszichodráma alkotta, ehhez kapcsolódtak művészetterápiás módszerek.

2.3. Csoport Debrecenben

Debrecenben a Dr. Kettesy Aladár bentlakásos iskola vak és látássérült tanulóinak biztosítottunk mese- és művészetterápiás ellátást 10 éven keresztül. A tanulók nagy része látássérülésük mellett halmozottan hátrányos helyzetű. Itt, budapesti csoportjainkhoz hasonlóan szintén ősszel kezdődik a terápiás munka és évvégéig tart. 2017 őszén két csoportot indítottunk.

2.3.1. 2017 őszi indított csoportok:

Programidőszak:	2017. október – 2018. június, heti 2 csoport (2X90 perc)
Helyszín:	dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium, Debrecen
Résztvevők:	látássérült, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, 12 fő
Terapeuták:	Miholecz Judit, klinikai szakpszichológus Peltekianné Cseke Otília, klinikai szakpszichológus
Supervizor:	Ferenczy Beáta, klinikai szakpszichológus
Fő támogató:	Új Európa Alapítvány (MOL Gyermekgyógyító Program)

A fenti csoportokban az előző évekhez hasonlóan fő célunk volt az otthonról elszakadt, látássérült és különböző fogyatékkal élő gyermekek számára olyan biztonságos, elfogadó légkört teremteni, melyben bátran és önfeledten megélhetik önmagukat, a bennük zajló lelki történéseket. A fő célkitűzéseink között szerepelt a gyerekek szorongásának oldása, az énerősítés, az önfogadás, több érzékszervi modalitás segítségével segítettük a gyerekek látássérülésből és egyéb testi fogyatékoságból adódó, veszteséggel való munkáját.

2018 júniusában lezártuk debreceni terápiás programunkat. Ennek egyrészt az volt az oka, hogy egyre több kapacitást igényelt tőlünk az, hogy a megváltozott oktatási környezetben ugyanolyan hatékonysággal tudjunk dolgozni. Másrészt igény mutatkozott arra, hogy minden rendelkezésre álló erőforrásunkkal az egészségügyi területén érezhető kapacitáshiányt pótoljuk. Az iskolával megmaradt az együttműködés, a diákok továbbra is részt vesznek az NN Ultrabalaton futóverseny keretében megrendezett Mosoly Váltó nevű élményprogramunkban.

3. Szakmai műhely

Terapeutáink többsége hosszú évek óta dolgozik Mosoly terápiás programokban. 2018-ban 17 képzett szakember dolgozott programjainkban megbízásos szerződéssel. Ebben az évben is folyamatos supervízióval segítettük terapeutáink munkáját, a programokat szakmai monitoring rendszerünk keretei között terveztük, szerveztük, értékeltük. Az előző évben tartott képzőművészet-terápiás képzés után-követő foglalkozását 2018-ban tartottuk, valamint szerveztünk egy műhelymunkát a kórházi terepen végzett terápiás munka sajátosságairól. Az előző évek gyakorlatához hasonlóan 2018 folyamán is biztosítottuk szakembereink számára a különböző módszertani képzéseken, szakmai konferenciákon történő részvételt.